

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет права, бізнесу та адміністрування
Кафедра галузевого права та правоохоронної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

 доц. Окопник О.М.
(протокол № 1 від 28.08.2025)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 15 (ПП 1.2.1.08) Організація діяльності юридичної клініки (шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: D 8 Право
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма «Право»
(назва)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна,)

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки»

(назва навчальної дисципліни)

розроблена на основі освітньої програми «Право»,

(назва ОПП)

навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня першого(бакалаврського) за спеціальністю D 8 Право

(шифр і назва спеціальності)

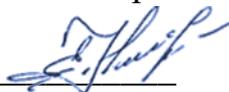
Розробники: Максименко Н.В., доцент кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності, к.ю.н., доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності

Протокол від 28 серпня 2025 року № 1

В.о. завідувача кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності

(підпис)

О.М. Окопник
(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» для студентів спеціальності D 8 Право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. 19 с.

© Максименко Н.В., 2025 рік
© ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,5	Галузь знань <u>D Бізнес, адміністрування та право</u> (шифр і назва)	Цикл професійної підготовки	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання немає (назва)	Спеціальність: <u>D 8 Право</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 105		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Освітня програма: Право (шифр і назва)	20 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
	20 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
	65 год.	87 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	- год.		
	Вид контролю:		
залік	залік		
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета оволодіння необхідними знаннями щодо діяльності юридичних клінік, мети, завдань, функцій та принципів їх діяльності, а також здобуття практичних навичок надання правової допомоги в правничих клініках України.

Завдання

- систематизоване закріплення студентами теоретичних знань про діяльність юридичної клініки;
- надання студентам юридичної клініки можливості набути навичок практичної діяльності за фахом;

- навчання студентів здійснювати консультування та проводити правоосвітні заходи з правової освіти населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності **(ІК)**.

загальні	фахові
<ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3); - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7); - здатність бути критичним і самокритичним (ЗК8); - здатність працювати в команді (ЗК9); - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11); - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12); - цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК14); - здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності (ЗК16). 	<ul style="list-style-type: none"> - цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); - здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (ФК4); - здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (ФК5); - здатність застосовувати норми та інститути права щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (ФК7); - здатність застосовувати правові принципи та доктрини (ФК8); - здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ФК10); - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (ФК11);

	<ul style="list-style-type: none"> - здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (ФК12); - здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК14); - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (ФК15); - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК-16).
--	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин **(ПРН1)**;
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел **(ПРН3)**;
- давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю **(ПРН5)**;
- оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему **(ПРН6)**;
- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій **(ПРН9)**;
- мати базові навички риторики **(ПРН11)**;
- доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло **(ПРН12)**;
- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права **(ПРН13)**;
- використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності **(ПРН14)**;
- працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди **(ПРН17)**;
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів **(ПРН19)**;
- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях **(ПРН21)**;
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях **(ПРН22)**.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки

Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік

Поняття, мета, завдання та соціальна роль юридичних клінік. Історія виникнення юридичних клінік. Види і форми юридичної клінічної освіти. Навчальна та соціальна спрямованості клініки. Право «суспільних інтересів» в діяльності юридичної клініки. Форми роботи: юридичне консультування, представництво інтересів, правопросвітня діяльність. Значення правничої клініки для суспільства та для професійного розвитку правника. Роль правничих клінік в системі правничої освіти у світі і в Україні та забезпеченні доступу до правосуддя.

Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки

Правове регулювання діяльності юридичних клінік. Законодавство у сфері регулювання діяльності юридичних клінік: загальнодержавний, корпоративний та локальний рівні. Стандарти і рекомендації у діяльності юридичних клінік. Типове положення «Про юридичну клініку». Нормативно-правові та корпоративні стандарти правничої клінічної освіти. Поняття безоплатної правничої допомоги.

Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік

Мета діяльності юридичних клінік. Завдання юридичних клінік. Функції юридичних клінік. Принципи діяльності юридичних клінік (законності та верховенства права; об'єктивності; гуманізму; безоплатності надання правової допомоги; конфіденційності; практичної орієнтованості отриманих знань; компетентності; етичності). Права та обов'язки суб'єктів діяльності юридичних клінік. Матеріально-технічна база та фінансування юридичної клініки.

Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік

Загальне уявлення про етику. Професійна етика, її особливості та значення. Взаємозв'язок юридичної етики з етичними принципами діяльності юридичної клініки. Правове регулювання етичних норм юриста. Етика у роботі правника. Характеристика основних етичних принципів діяльності правничої клініки. Етичні правила поведінки у сфері – юрист-клієнт. Реалізація міжнародних та національних стандартів професійної етики в діяльності юридичної клініки. Етичні стандарти корпоративної культури юридичної клініки. Етика в правопросвітницькій діяльності правничої клініки.

Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках

Поняття та види документів. Класифікація документів. Документи в юридичній клініці. Діловодство та його значення у діяльності юридичної клініки. Порядок ведення внутрішньої документації в юридичній клініці.

Алгоритм проходження справи в юридичній клініці. Анкета (журнал) попереднього запису. Угода про ведення справи. Вхідна анкета по справі. Викладення суті справи. Робота над справою. Консультування. Звіт. Відгук клієнта.

Статистика, електронні бази даних.

Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми

Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта

Особливості проведення інтерв'ювання клієнта. Етапи проведення інтерв'ю із клієнтом (підготовка до інтерв'ювання; встановлення першого психологічного контакту з клієнтом; з'ясування життєвої проблеми, з якою клієнт звернувся до правника/клініки; завершення інтерв'ю; визначення напрямів та форм подальшої спільної роботи).

Тема 7. Консультування клієнта

Поняття консультування. Підготовка до дачі консультації. Зустріч з клієнтом та роз'яснення йому порядку проведення консультації. Доведення до клієнта можливих варіантів вирішення проблеми, роз'яснення правових наслідків кожного з них та надання допомоги у виборі оптимального рішення. Визначення стратегії та тактики прийнятого рішення.

Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки

Поняття, роль і значення правової просвіти. Загальні засади правопросвітньої діяльності юридичних клінік. Напрямки і форми правової освіти. Методи та інструменти правової просвіти. Загальні засади правової просвіти. Правопросвітницька діяльність правничої клініки. Зміст і форми правопросвітньої роботи правничих клінік. Онлайн та офлайн формати правопросвітницької діяльності.

«Практичне право» як оптимальна форма правопросвітньої діяльності юридичної клініки. Програма «Street law». Стандарти діяльності юридичних клінік України.

Принципи «Практичного права» як засада правопросвітньої діяльності юридичної клініки.

Організація та управління реалізацією Програми «Практичне право».

Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності

Теоретичні засади представництва клієнта. Спрощене та загальне провадження у справах. Малозначні та трудові спори. Особливості представництва інтересів клієнта в органах державної влади, місцевого самоврядування, перед фізичними і юридичними особами. Розгляд в юридичній клініці справ, що мають суспільний інтерес. Альтернативні способи вирішення спорів. Медіація. Підготовка юридичною клінікою звернень до Європейського суду з прав людини.

Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги

Професійно-психологічні якості правника. Психологія взаємодії персоналу юридичної клініки з клієнтами. Психологія індивідуальної та командної

роботи в юридичній клініці. Психологічні особливості роботи з клієнтом у правничих клініках. Діяльність психологічної служби юридичної клініки.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1 Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки													
Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	10	2	2			6	10	2					8
Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	10	2	2			6	10	2					8
Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	10	2	2			6	10	2					8
Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	10	2	2			6	10		2				8
Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	10	2	2			6	10		2				8
Усього за розділом 1	50	10	10			30	50	6	4				40
Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми													
Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	10	2	2			6	10	2					8
Тема 7. Консультування клієнта	10	2	2			6	12	2					10
Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	12	2	2			8	10	2					8

Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності	12	2	2			8	12		2			10
Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	11	2	2			7	11					11
Усього за розділом 2	55	10	10			35	55	6	2			47
Усього	105	20	20			65	105	12	6			87

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2.	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3.	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4.	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
5.	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
6.	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
7.	Тема 7. Консультування клієнта	2
8.	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
9.	Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності	2
10.	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
	Разом	20

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
5	Тема 7. Консультування клієнта	2
6	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
	Разом	12

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
6	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
7	Тема 7. Консультування клієнта	2
8	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
9	Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності	2
10	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
	Разом	20

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
2	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
3	Тема 9 Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності	2
	Разом	6

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	6
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	6
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	6
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	6
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	6
6	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	6
7	Тема 7. Консультування клієнта	6
8	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	8
9	Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності	8
10	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	7

Разом	65
--------------	-----------

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	8
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	8
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	8
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	8
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	8
6	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	8
7	Тема 7. Консультування клієнта	10
8	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	8
9	Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності	10
10	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	11
	Разом	87

4.5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проектний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: – словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);

- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання, виконання індивідуальних завдань).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4) За типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний,
- репродуктивний,
- проблемного викладу,
- дослідницький,
- аналітичний

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- підсумкова форма контролю;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проєкти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми, вміння вирішувати практичні ситуаційні завдання.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи, вирішення ситуаційних правових задач. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної роботи – до 85 балів, до 15 балів – за виконання завдань, винесених на контрольну роботу для виявлення рівня знань засвоєного навчального матеріалу з дисципліни.

Ціна одного заняття становить 10 балів, а також тих, що винесені на самостійне опрацювання без розгляду на практичних заняттях, ціна яких становить до 5 балів. За всю аудиторну роботу, передбачену для вивчення дисципліни, здобувач вищої освіти отримує максимум 80 балів.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та/або інформального навчання щодо певного освітнього компонента ВП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформального та/або інформального освіти, у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати у системі неформального освіти під час участі у тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття, мета, завдання та соціальна роль правничої клінічної освіти.
2. Історія виникнення юридичних клінік.
3. Види правничої юридичної освіти.

4. Форми правничої юридичної освіти.
5. Правове регулювання діяльності юридичних клінік.
6. Стандарти і рекомендації у діяльності юридичних клінік.
7. Типове положення «Про юридичну клініку».
8. Етичний кодекс юридичної клініки України.
9. Мета, завдання діяльності юридичних клінік
10. Функції юридичних клінік.
11. Принципи діяльності юридичних клінік.
12. Структура та організація діяльності юридичної клініки.
13. Права та обов'язки студентів юридичної клініки.
14. Поняття професійної культури правника.
15. Професійна етика юриста.
16. Міжнародні та національні стандартів професійної етики.
17. Етичні стандарти корпоративної культури юридичної клініки.
18. Поняття та види документів.
19. Класифікація документів.
20. Документи в юридичній клініці.
21. Діловодство та його значення у діяльності юридичної клініки.
22. Порядок ведення внутрішньої документації в юридичній клініці.
23. Особливості проведення інтерв'ювання клієнта.
24. Етапи проведення інтерв'ю із клієнтом
25. Процедура консультивання, її етапи та структура.
26. Стилi консультивання.
27. Аналіз справи та вироблення позиції по справі.
28. Методика вирішення звернень з правових питань.
29. Підстави відмови у наданні консультації з правових питань.
30. Методи, форми та інструменти правової просвіти.
31. Загальні засади правової просвіти.
32. Правопросвітницька діяльність правничої клініки
33. Зміст і форми правопросвітньої роботи правничих клінік.
34. Онлайн та офлайн формати правопросвітницької діяльності.
35. Програма «Практичне/вуличне право» (Street law).
36. Поняття інтерактивних методів.
37. Прості інтерактивні методи.
38. Складні інтерактивні методи.
39. Допоміжні інтерактивні методи.
40. Професійно-психологічні якості правника.
41. Психологія взаємодії персоналу юридичної клініки з клієнтами.
42. Психологія індивідуальної та командної роботи в юридичній клініці.
43. Психологічні особливості роботи з клієнтом у правничих клініках.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота													Сума
Розділ 1					КР	Розділ 2					КР	ПКР	
T1	T2	T3	T4	T5	5	T6	T7	T8	T9	T10	5	40	100
5	5	5	5	5		5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Примірний Етичний кодекс юридичної клініки в Україні, прийнятий Асоціацією юридичних клінік України від 25.08.2025. URL: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2022/09/Prymirnyj-etychnyj-kodeks.-AYUKU-25.08.05.pdf
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Дата оновлення 10.09.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
4. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. Дата оновлення 04.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
5. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404. Дата оновлення 26.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
6. Про внесення змін до форми акта надання безоплатної вторинної правової допомоги та додатків до нього: Наказ Міністерства юстиції України

від 13.02.2017 № 357/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0207-17#Text>

7. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної правничої допомоги: Наказ Міністерства юстиції України від 02.07.2012 № 967/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1091-12#Text>

8. Про затвердження Порядку ведення Координаційним центром з надання правової допомоги Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу: Наказ Міністерства юстиції України від 30.04.2015 № 633/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0517-15#Text>

9. Про затвердження Порядку та критеріїв залучення органами місцевого самоврядування юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України від 15.06.2012 № 891/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0987-12#Text>

10. Про затвердження Типового положення про установу з надання безоплатної первинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України від 28.03.2012 № 483/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-12#Text>

11. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: Наказ МОН України від 03.08.2006 № 592. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06#Text>

12. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу: Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2006 № 592. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06#Text>

13. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 394/96-ВР. Дата оновлення 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

14. Стандарти діяльності юридичних клінік України, схвалені на Всеукраїнському З'їзді Асоціації юридичних клінік України (протокол № 02 від 19.06.2014 р.). URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2017/07/standarti-diyalnosti-yuridichnikh-klinik-ukrajini.pdf>

Основна

1. Bogdan Derevyanko, Olha Turkot. The genesis of corporate relations in Ancient Rome and their impact on Ukrainian legislation . Entrepreneurship, economy and law. №7. 2024. P.69-77. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/7/7_2021.pdf

2. Derevyanko B. V., Pashkov V. M., Turkot O. A., Zahrisheva N. V., Bisiuk O. S. Addressing the issue of corporate raiding in Ukraine Problems and Perspectives in Management. Volume 18, Issue 1, 2024. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3551076.

3. Fernandez-Samaniego J., De Cortazar E.G.G., Albentosa L.P., Romero N., Vilatoro T. Mediation in Corporate Disputes in Spain. 14 Eur. Company L. 104 (2023) HeinOnline. URL:

<https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.kluwer/eurcompl0014&div=20&id=&page=>

4. Picker B.G. Mediation practice guide: a handbook for resolving business disputes. 2024. URL: <https://www.coresolutions.com/core/assets/File/Mediation%20Practice%20Guide,%20Core%20Review.pdf>
5. Галай А. Спеціалізація юридичних клінік в Україні: QUO VADIS? Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2023. № 1. С. 10-18.
6. Галай А. Становлення юридичної освіти в Україні та у деяких інших країнах світу. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2022. № 4. С. 39-48.
7. Гиляка О.С. Юридичний документ: поняття, особливості, види: дис.... канд. юрид. наук. Харків, 2023. 238 с.
8. Загорулько Є.О. Оскарження рішень і дій органів державної виконавчої служби, пов'язаних із застосуванням заходів адміністративного примусу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. № 40. С. 18-22.
9. Іванницький С. Принципи адвокатури. Юридична Україна. 2024. № 10-12. С. 117-130.
1. Котуха О. С., Луцький І. М., Гентош Р. Є., Федик Є. І., Федик С. Є., Фігель Ю. О. Юридичний практикум (Юридична клінічна освіта в Україні) : навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 280 с.
2. Правнича клінічна освіта в Україні: навч. посібник / за заг. ред. В. М. Суценка. К.: Ваіте, 2020. 274 с.

Допоміжна

1. Аракелян М. Юридична клініка – ефективна модель надання безкоштовної правової допомоги в Україні. *Юридичний вісник*. 2021. № 6. С. 52-58.
2. Бежевець А. М. Роль та місце юридичної клініки в сучасній системі безоплатної правової допомоги в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 14-22.
3. Безоплатна правова допомога. Міністерство юстиції України: веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/legal_aid.
4. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація юридичних клінік України». Стандарти діяльності юридичних клінік України (Схвалені Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України Протокол № 2 від 19 червня 2014 року). URL: <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2017/07/standarti-diyalnostiyuridichnikh-klinik-ukrajini.pdf>
5. Головань Т. Г. Юридична клінічна освіта в контексті забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сучасності. *Правничий часопис*

Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2023. № 1. С. 46-53.

6. Давлатов Ш. Б. Взаємодія консультанта юридичної клініки з клієнтом під час первинного інтерв'ювання: юридично-психологічний аспект. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 21-25.

7. Кравчук М., Грицан О. Юридична клінічна освіта як ефективний спосіб підготовки правників. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. № 2(26). С. 26-48.

8. Кучеренко Т. М. Формування юридичною клінікою правової культури та її вплив на професійну ідентичність студента-правника. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 86-95.

9. Міловська Н. В. Юридичні клініки у системі практичної підготовки фахівців у галузі права. *Нове українське право*. 2021. № 4. С. 144-150.

10. Найда І. В. Взаємозв'язок юридичної клінічної освіти та національно-патріотичного виховання в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 103-109.

11. Нікуліна М. О., Давлатов Ш. Б. Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 49-53.

12. Новосад І.В. Юридична клінічна практика: методичні рекомендації. – Луцьк : , 2025. – 56 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/29510/3/metod.pdf>

13. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ. Методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 (D8) «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (перероблені) / Укл.: Литвиненко В.М. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2025. 52 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/7a163d9e-b1d4-44ac-a798-3dbf53d4d3ac/content>

14. Письменна О. П., Лазарчук Г. Є. Розвиток правопросвіти в юридичному клінічному русі та роль медіатизації у правопросвіті. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 122-129.

15. Примірний етичний кодекс юридичної клініки. URL: <https://legalclinics.in.ua/prymirnyj-etychnyj-kodeks-yurydychnoyi-kliniky/>

16. Рогозіннікова К.С. Особливості взаємодії юридичних клінік з системою надання безоплатної правової допомоги. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. С. 245-249.
17. Система безоплатної правничої допомоги: досвід ветеранів та ветеранок, їхніх родин. Листопад, 2025. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/bpd-1.pdf>
18. Хорошковська В. С. Особливості становлення та розвитку юридичної клінічної науки в Україні. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 82-87.
19. Юридична практика: основи ефективного консультування. навч.-методичний посібник. Острого: Острозька академія, 2015. 56 с.

5.2. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Організація роботи юридичної клініки». ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/bpd-1.pdf>

5.3. Інформаційні ресурси

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.
5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022; № 7 від 5.02 2024; №13 від 28.04.2025).